

Бары дайдулар пролетарийдара, холбохун!

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т
931 сүл алтынны
15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОНУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА
№ 92 (6540). 1987 сүл. Атырдах ыйын 1 күнэ.
СУБУОТА Сыната 3 харчы.

ПРЕСС-КИИН БИЛЛЭРЭРИНЭН,
БЭБЭЭЭНГИ ТУРУГУНАН ОРО-
ЙУОН ҮРДҮНЭН 3334 т ОТ, 487 т
БЫЛАХ, 6527 т ДУЛБА БЭЛЭМ-
НЭННЭ. ИТИНЭН ОТТООХУНГА
СЕЗОННААБЫ БЫЛААН 9,1 ВЫ-
РЫШЫАН ЭРЭ ТОЛОРУЛУННА.

БАРЫ КҮҮХҮ—СҮӨХҮ АҢЫ-
ЛЫГЫН БЭЛЭМНЭЭНИНГЭ!

Хомуурга уһулуччу уустук быһыы-майгы үөскээтэ. Онон
сүөһү аһылыгын бэлэмнээһин—барыбыт гражданскай иэспит.
ЭН ОТТУУГУН, БЫЛАХТЫЫГЫН ДУО?

ТУЛУЙУЛЛУБАТ БЫТААРЫЫ

ССКП райкомун учараттаах бюрота «Сүөһү аһы-
лыгын базатын бөдөрөгүтүгэ уонна 1987 сылга сүө-
һү аһылыгын бары көрүгүөрүн бэлэмнээһин» былаа-
нын булгуччу толорууга партия Чурапчытаабы рай-
комун тэрийэр уонна политическай үлэтин бөдөр-
гөтүгэтин туһунан» ССКП обкомун бюротун көһө
сүлдэр мунньабын бу дыл от ыйын 17 күнүгэр
уурааһын олоххо киллэрин хаалгытын туһунан»
бөһүрүөһү көрдө.

Бүрө уурааһы ыйылыбыт итэстэр бытаанын
туоратылаларын бэлэмнээтэ.

ССКП обкомун бюротун көһө сүлдэр мунньабын
көмүстүн меллоратнай үлэлэргэ анаан оройуонга
11 тьл. погоннай метр ПМТА—150, 3 тьл. погон-
най метр РТ—180 турбалар, роторнай косилалар,
насоснай станциялар, пресс-подборщиктар аралы-
лыһылар, 12 трактор эрэмүөннэһэ, Уолсайа 206
геллар иэһинэ 6 нүөлүтүт системна бырайыактыыр-
сметнай документациялара оһоһулуһулар. Сүөһү
аһылыгын бэлэмнээһингэ общественноһы түмүүгө
эбни дьаһаллар ыйыллаллар. Дьуһуруһулар, эл-
пийэтээх үлэһиттэр эрэ хаалларан туран 24 пред-
приятиялар, тэрилтэлэр уонна 10 учреждениялар
толору сабыллыһаллар. Оперативнай отчуоту түмүү
бэрэздэтэһин. Атын оройуоннарга оттоочуларга
хотуһалары сыһыары, суруһуһу, ситэрлиһиһэ.

ССКП обкомун, Саха АССР Министрлэрин Со-
ветин уонна Саха АССР Госагропрому оттуларит-
тин улахан көмөлөр оһоһуллалларын үрдүнэн сүөһү
аһылыгын бэлэмнээһини күһүрдүүтэ оройуон сов-
хозтара бэйэлэрин ис кыахтарын толору туһанар
дьаһаллары олохтооботтор. От ыйын 17 күнүттэн
26 нүүгүтэ дьүрү оройуонга 1949 тонна от нэби-
һилиһинэ, ити аэспит сүл туһааннаах кэмнэрдэтэ-
рэр 680 тоннаан арыһа. Улахан хаалымы «Мын-
дараайы» совхоз таһаарда.

Отчуоттар ортолоругар маассабай-политическай
үлэни тосту тупсары ситиһилиһтэ. ССКП обко-
мун бюротун көмүстүн хас бирдэн отчуотка эбни
соруудахтар бытаанын тирдирдэллэр. Сыахтаабы
партиянай тэрилтэлэр оттуур эвеноларга коммуни-
стар аттаран туруорууну хаттаан тэрийбэтэлэр. Ити
Кытаанах, Сылан, Мугудай цеховой уонна Эрилик
Эристин аатынан совхоз партиянай тэрилтэлэригэр
ордук сыһыаннаах. Эвенолар иһи ардыларыгар со-
циалистическай куоталаһыны куолуттар эрэ тэри-
лэр. Отчуоттары хааччыһыга баар үтүс итэстэр
туоратыллыбаттар. «Мындараайы» совхозтан ураты-
ларга оттуур эвеноларга быһааччы медицинскэй ко-
рүү олохтоно илик. Отчуоттар хаһыаттар, суруһаал-
лар сибиһэй нүөхөрдэрин ыһаттар.

Партиянай тэрилтэлэр, ССКП обкомун бюротун
уураада ирдирин курдук сүөһү аһылыгын бэлэм-
нээһингэ үлэни уларыта тутууга коммунист-сала-
хаччылар уонна специалистар эппиэттэһэрин үр-
дэтинни ситиһитилэр.

ОАПХ үүнүү иһин охсуһуу кининэн асө да боу-
ла илик. Холбоһук советтар оперативнай уонна
быһаарылаах дьаһаллары ыһыга хорсун буолуу
түһүт, сүөһү аһылыгын бэлэмнээһингэ туста са-
ланнь тэрийэр туһунан партиянай-хаһаайстыбын-
най актив мунньабын уураада толоруллубата. Күн
бүгүнүтэ дьүрү ити үлэбэ директордары босхолом-
мут солбуйааччылар анаа иликтэр. «Мындараайы»,
«Мугудай» совхозтар ситэс траншеяларын тутуу
ну саралаабылар даһын. Совхозтарга содотуон-
нааммыт аһылын хаачыстыбаларын быһаарыахтаах
лабораториялар үлэлээбэтэр.

Оттоохунна бастын технология кинигини туһа-
нылыһат. Отууууу охсууга 8 эрэ эвено кикрээ.
Түүнүн ууну тутуу 4 системада эрэ тэриллэр. Эри-
лик Эристин аатынан уонна «Мугудай» совхозтар-
га нормовой культурулары нүөлүтүүгэ техника ик-
ки сменанан үлэлээбэт.

Уонна этиллибит итэстэр партиянай тэрилтэлэр
ОАПХ уонна совхозтар салайааччылары ССКП об-
комун бюротун туһааннаах уурааһын толорууга су-
нал уонна чопчу дьаһаллары ылбатахтарыттан та-
һыстылар.

ССКП райкомун бюрота райком отделларын, рай-

совет исполкомун, ОАПХ советын, совхозтар парт-
комнарын уонна дирекцияларын ССКП обкомун бю-
ротун уурааһын толорууга үлэлэрин мөлтөхүнөн
ааста.

ССКП райкомун отделлара ССКП обкомун бюро-
тун от ыйын 17 күнүгэр уураада уонна партия-
най-хаһаайстыбыннай актив мунньабынан баһэр-
гэммит дьаһаллар туолууларын кытаанах контуруол-
га ыһахтаахтар итинэн партиянай уонна хаһа-
айстыбыннай салайааччылартан ыйытыһыны, эппи-
этинэни күһүрдүүтэхтэр.

ОАПХ советын председателэ таб. И. Н. Аммо-
сонка обком бюротун уурааһын толорууга тэрийэр
үлэһиттэр баар итэстэр ыйылыһылар. Сүөһү аһы-
лыгын бэлэмнээһингэ тэрийэр үлэни мөлтөхтүт-
тин иһин ОАПХ уонна совхозтар сорох салайаач-
чыларын тус эппиэттэһэрин туһунан бөһүрүөһү
тэһилэ иһинэн көрөрүгэр ОАПХ советын председа-
телэ эбэһинэстэһинэ.

Сүөһү аһылыгын бэлэмнээһингэ тэһини мөлтө-
хүтүн, Кэтир Күөл, Тыһыһылаах нүөлүтүт систе-
маларын көдүүтэһэхтик туһаныһыны хааччыһата-
һын уонна Бүдүү оройуонугар оттоммут оту ха-
райыһа дьаһаллары ылбатаһын иһин Эрилик
Эристин аатынан совхоз директорын М. Н. Кор-
кины кытаанах партиянай эппиэткэ тардарыгар сов-
хоз парткома соруудаһына.

Сүөһү аһылыгын бэлэмнээһингэ оройуон үлэни
кыһар нэһилиһинэһин бүтүннүү туруорарга, сир
аһын бүтүүн уопсай тыһааһын быһыһыт-майгы-
тын үөскөтүгэ суһал дьаһаллары ыларыгар райсо-
вет исполкома эбэһинэстэһинэ.

Нүөлүтүт системалары тохтоло суох үлэлэһингэ,
үлэни икки сменанан тэрийингэ түргэн дьаһаллары
ыларга. Балаһан ыйын 15 күнүгэр дьүрү «Мугу-
дай» совхозка — Хабыһааннаах, Куонду, Субуруус-
кай аатынан совхозка — Туман Алаас, «Чурапчы»
совхозка — Килэһин, Эрилик Эристин аатынан сов-
хозка — Куталаах, Карл Маркс аатынан совхозка —
Үрөх Күөрү нүөлүтүт системаларын үлэбэ киллэ-
рэрэ.

Совхозтар бары отделениеларыгар балыгы, тары,
о. д. а. үтүс буолбатах эбни аһылыктары содотуон-
нааһын харайыһыны тэрийэргэ, этилэргэ тирдирдэ-
бит соруудахтары аһара толорууну ситиһэргэ. Сүө-
һү аһылыгын хаачыстыбын быһаарар лаборато-
риялары үлэлэрин бары совхозтарга сөргүтүүххэ.
Совхозтар лугомелиоративнай этэрээттарын толору
күһүһүн үлэлэтиһхэ. Эбэх сыһаах оту мһыны
былааннарын булгуччу толоруохха. Кэлэр сылга
бэлэмнэһин быһыһыты тутууга, аһыга сөһүт аһас-
тарын таһастааһына, о. д. а. үлэлэргэ чопчу дьа-
һаллары ыһаахха.

Туох үүммүтүн барытын хаалларбаһа бүтүннүү
оттоон ылар сыматан нэһин эвенолар тэрийэргэ,
оройуон территориятыгар механизированнай эвено-
лар маршруттаах сирдэри атырдах ыйын 10 күнү-
гэр дьүрү бүтэрэллэрин ситиһэргэ.

Атырдах ыйын 1 күнүгэр дьүрү оттуур эвено-
лары бөдөрөгүтү бэрэздэһинэн коммунистары эбни
кыталларыгар, отчуоттары идеологическай хааччы-
һыны күһүрдэллэригэр, онуоха ураты болломто-
ну ыһаах оттуур эвеноларга, минилэри сибиһэй
хаһыаттарынан, суруһаалларынан, агиткультбрига-
даларынан, эминэн, эргиннэн хааччыһыга уурал-
ларыгар парткомнар эбэһинэстэһинилэр.

Аһыһа-климат үөскөһүт ураты ыһаахан усулуо-
буһыһыгар бытаарыһыны таһааран оттоохун тэһини
мөлтөхтүтүгэр иһин коммунистар В. Г. Федоровы,
В. А. Никифоровы, С. Д. Петровы, С. П. Борисовы
партиянай эппиэткэ тардалларыгар тустаан парт-
комнар секретардары (Никитин С. И., Хомяков Н.
И., Окорокова Е. Е.) соруудаһыһылар.

«Саһа олох» хаһыат уонна олохтоох радионан
биэрин редакциялара совхозтар, предприятиелар,
олохтоох Советтар сүөһү аһылыгын бэлэмнээһингэ
кыттыһыларын, партиянай, профсоюзнай, комсомо-
льскай тэрилтэлэр тэрийэр уонна политическай үлэлэ-
рин утумнаахтык сырдаталларыгар.

Биһиги рейдэбит

«Оройуонга бүтүүн күүхэ маассаһы бэлэм-
уопсай дыһыһыны быһыһа-майгыта асө да
үөскөһүтүт илик, кини-
ру дьаһаллары ыһыһы-
наһ дуоһуһаллар», — дьин
этиллибит от ыйын 17
күнүгэр биһиги оройуон-
мун кинингэр буолан аас-
кыт ССКП обкомун бю-
ротун көһө сүлдэр мун-
ньаһаар. Ити тыһлар этил-
либиттэ уонта таһа
хонно. Мэстэлэргэ об-
щественность күһүһүн
эбни аһылыгы бэлэмнээ-
күүхэ маассаһы бэлэм-
ниһиргэ сирэй счеттар
нэһилиһэ 333 олохтоох-
торугар тирдирдэлибит-
тэр. Ити счеттарынан
тирдирдэлибит соруудахтар
туолууларын контуруол-
луур сыһааах хас да
малларга сырыттыбыт.
Ньирэй көрөөчү В. Н.
Петров үс чаас 30 му-
һуутэ саһана быраатын
Степаны көмөлөһүһэ-
рөн дьин тутта сүлдэр.
«1,5 тонна муньуулаах-
пын, икки тоннада чуга-

ТИЭТЭЙБЭТТЭР

Һингэ туһаныһа дыһл
уратыларыгар эппиэт-
тир хамсааһын таһыһа
дуо? Ити бөһүрүөһкэ
от ыйын 27 күнүгэр
эппиэт ылар сыһааах
Оддулуун нэһилиһтар сы-
рыттыбыт. Нэһилиһкэ
аэспит сыһаарга общес-
твенность күһүһүн түмүү-
гэ үтүө үгэстэрин; быһыт
салгыһы сайыһардыһар
дуо?

А. Р. Аржанков аһы-
һыһаах пенсионердар
эвеноларын саһаан үлэ-
лэтэр. Эвено 600 бутулу
туруорда. Биһиги сырыт-
таһыт күн нэһилиһини
саһалааһылар. Оддулуун-
га дьин-кэргэһинэн бэ-
дэрээтэһин оттоохуну
балаһа тэрээһиннэһитин
олоххо киллэрэллэр.
Карданевскайдар, Дьлч-
ковскайдар, Константи-
новтар, Капитоновтар,
Григорьевтар уо. д. а.
дьин-кэргэһинэн совхозу
һалта дуоһаардаһан от-
туур сир аһаан үлэ-
һиллэр.

Ыһаах оттуур эвено-
ларга кыргыттары повар-
даһыһан мыһыны Одду-
луунга эмин саһалаа-
һын. Ол курдук, алта
кыһа Куолума уонна
Нугара отчуоттарыгар
повардарынан бардылар.

От ыйын 27 күнүгэр
би турутуһан обществен-
ность күһүһүн 112 тон-
на дуһа, 4,5 тонна ла-
быһа, 9 тонна быһах
бэлэмнээһинт. Ити үлэни,
докумуннартаһа ностору-
һин, общественность 250
представителлэргэ толор-
буттар. Итин таһынан
252 киһи эвеноларга от-
туулар. Моһ отчуоттар-
дыһ холбуу аһааһа,
609 киһи общественнай
сүөһү аһылыгын бэлэм-
нээһингэ туруоруллу-
бут.

Ыһаах оттуур эвено-
ларга кыргыттары повар-
даһыһан мыһыны Одду-
луунга эмин саһалаа-
һын. Ол курдук, алта
кыһа Куолума уонна
Нугара отчуоттарыгар
повардарынан бардылар.

От ыйын 27 күнүгэр
би турутуһан обществен-
ность күһүһүн 112 тон-
на дуһа, 4,5 тонна ла-
быһа, 9 тонна быһах
бэлэмнээһинт. Ити үлэни,
докумуннартаһа ностору-
һин, общественность 250
представителлэргэ толор-
буттар. Итин таһынан
252 киһи эвеноларга от-
туулар. Моһ отчуоттар-
дыһ холбуу аһааһа,
609 киһи общественнай
сүөһү аһылыгын бэлэм-
нээһингэ туруоруллу-
бут.

150-нуу кг быһаабы. (Бүтүүтүн 2-с стр. көр).

Холбогддаг көтүү түмүктэннэ

1987 с. от ийн 30 күнүгэр «Мир» салалдар комплекс бордугар чинчийнээр уонна экспериментээр холбогддаг программаларын түмүктэннэ кэнигтэн Александр Викторович, Александр Лавейкин уонна Сирия Арабская Республикатын гражданина Мухаммед Фарис састаалтаах ноуруттар икки ардыларынаабы экипаж Сирге эргиллинэ.

«Мир» научнай-чинчийер комплекс бордугар көтүүнү Юрий Романенко уонна Александр Александров салтымыллар.

«Союз ТМ-2» хараабыл түһэриллэр аппарата Советская Союз территориятыгар бытааннамыт оройуонга Арналын нуораттан көтүү-луу-илин 140 километр даах сиргэ кэлэн түстэ.

«Мир» салаллар комплекс бордугар улахан научнай уонна ноурут хаһааыстыбатыгар суолталаах Советская Союз уонна Сирия ученайдарынан итинэнэ специалитарынан бэлэмнэмит холбогддаг чинчийнээр уонна экспериментээр программалар ноуруттар икки ардыларынаабы экипажынан бүтүнүү толорулуна.

Көтүү устатын тухары восмоязатар Юрий Романенко, Александр Лавейкин, Александр Викторович, Александр Александров уонна Мухаммед Фарис толору биригэ өйдөтүү быһыытыгар-майгытыгар үрдүк профессиональнай таһымга үлээтэллэр.

Советская уонна сирийскэй космонавтар орбитага көтүүлэрин ситиһилээхтэн түмүктэннэ мэлдьс сайда турар элбэх өртүтээх Советская Союз уонна Сирия Арабская Республикатын хардарыта-биргэ үлээтэллэрин суолугар санаа доһунаах хардынаабыллар.

(ССТА).

Хонтур уолга — ССКП обкомун бюротун уурааба ДЫЛ УРАТЫҬЫГАР ДЬҮӨРЭЛЭСПЭТ

— Райсовет исполкомугар —

Райсовет исполкомун учууртаах мунуулар ССКП обкомун бюротун уураабын туолуутун хонтур уолгаабын бэрэбэрийин общественинай сүөһү аһылытын көрүгүнэрин бэлэмнээһингэ Хадаар уонна Кылааннаах сельсоветтарын тарыйар маассабай үлэлэрин туһунан болуурус дүүүлүлүһүнэ.

Хадаарга от ийин бүтүһүн күнүрүнээри туругунаа общественинай күүһүнэ 4 тонна от кэбиһилибитэ, балаача бутулунан баара. Ити төһө дагы кэчигитин ийин, отчуоттабыт сельсовет исполкомун председателэ В. А. Никонов уулар кытымыларын кичэйэн хорукку суотугар 150 тоннаа кэбиһэр былаанымтын толоруохпут диир эрэннэрэ. Субуотунуу күүһүнэ 25 тонна былаах бэлэмнэнэ, эбэтэр сорууда 10 тоннаан аһарылына. Дулаба билигингэ 80 тоннаахтар. Былааннара 450 т. Оттон күөх маасса Хадаарга буна-

тын дагыны сорботуонна-лана илэк. Хомуур хампааньытыгар нэһиличэ-нэ сүһүбүнэн барыта тардылыбыт.

Ол эрэри иһытыты-быт үлэ итинник түмүктэри сиргэ мунууах сельсовет исполкомун тарыйар үлэтигэр таһаарылыбыт иһаастэри чорботон бэлэмнэти. Төһө эмэ оройуон атын Советтарыттан адыах дулабаах олорон, т. Никонов былаан кэчигэ-биннээри сиргэ сэмэ-лэнэ. Иккисинэ, бэлэмнэмит аһылыт барыта мээстэтигэр аһаас халаан аһытыр сытар, ону тастарыма солтоох ды-налы млар онугар Усүһүнэ, Хадаар атын сирдэртэн биер ураты-тынан манна бурдук ба-лаача кинэ иһытыта ба-

ра буолар. Оройуонна-ры оперативнай штаб дьаһалынан ону сүөһү аһылытар аһаан күөхүү хомууу атырдах иһын иһинэ түмүктэннэхтэх-тэ. Ол эрэри хадаар-дар баһынаа кургуей-нээх үлэни кыһаан тэ-рийбэккэ олороллор. бурдукка өссө биер деи-ди хойутаан хомууарга суоттаналлар. Сельсовет исполкома оперативнай отчуотунаа көтүмэхтин сыйынааһына. биерер сыппаралара үксүгэр сыһа буолара критика-ланна. Манна дабатын эттэххэ, атын дагыны сельсоветтар уонна отде-леннелар биерер нэди-лэтэри информацияла-рыгар буккуур элбэхтик таһаарыллар. Ордун бо-родукусууа, үлэни ийин аһаанымтар сельсовет уонна совхоз млар ирээ-тэри чуолкайа суох көр-дөрүллэр.

Кылааннаахха, Хадаар-тан уратыта диир, сель-совет исполкома орэ-мүөнүүр-техническэй предприятие 8 автомаш-инатын дуоһабардаан ба-лэмнэмит дулааны ба-

рытын өссө ааспыт сыл-тан хаалбыт хомуу-Хомуустаахха, ферма мунуу-аһылытар, тийэрбит. Исполком председателэ А. С. Кардашевская этэ-рийэр, «олохтоох дьобус-ривин» уонна мый-тарьыттар уонна мый-тарьыттар күүстэринэн отчуоттар былааннамыт 100 тон-на от үүмүт мый баста-ны декадатыгар кэбиһил-лин сөп эбит. Отчуот-туур кимгэ отторо 20 тонна этэ. Дулаба 15 тонна соруудахтарын ла-ла аһаарытарын сөп-142 тонна быһыллан тилэлибит. Сельсовет ис-полкома лабытылааһы-ны балаача тарыйбит. Онуоха ферма фуражыра салыан дьэ хаһааыка-ларын, ололору үлээ-тэн 8 тонна хомуулубут. Арыылаахха нэди-тран-спорт баһыгар 150—200 кг күөх маассаны тутта-раага соруудах тирдир-либит.

Бу сельсовет былаа-таһыны ытаа нэди-улахан итэҕэһинэн бу-олар. Күн-дьыл итар, со-тору хатын кэчигэ. Со-рудаагы быһаардаачы-нан буолбакка, ызыллан 1-дин эрэ центнери тү-

һарбита дьыл уратыты-гар дьуоралэспэт. Атын сирдэргэ иһинэхэ 1 цен-тери түһэраллар. Итин-тэгэ нэһиличэ өс-төөннөһүн холугар 150 тонна дулаа диир кыра. Онон исполком эбик ду-лааһыны күүсэ тар-иһан наада.

Ийин сельсовет үлэ-тин отчуотун кэнигтэ-өссө ханыах түмүгү он-роухха сөбүт? Туох та-нык иһинэ үөсүкэбит быһыыга-майгыта э-пиһаттир күүрээниэх-үлэ, общественинай дьыһаэхтик хамсаты-өссө дагыны кыалла иди-ка чуолкай. Атын бо-чуннаах болууруоннаа, сельсоветтар төһө аһы-дыгы ханыа уонна хай-дах бэлэмнээн отделене-сүөһүтүн сый таһаарал-ларын туһунан чуолкай өйдөбүлдэрэ суоҕа бу-олар. Түмүттар, кыстын баармилэр билигингэ сөптөөх үлэ-хамнас та-биллэ илигэ бары сель-советтары, ийинлэр ис-полкомнарын уонна де-путаттарын, билигин барыбыты дьыкенинэ-рикэ тустаах.

БАҔЫЛЫР-КӨҔҮЛҮҮР ОРОУОЛАРА КЫРАТА СУОХ

Сүөһү аһылытын бэлэм-нээһингэ «Мындааайы» совхозна быһыл 15 эвено, 2 үлэ уонна сыһынаах маадыра тарыллэн ходоу-наа киирбиттэ, ССКП обкомун бюротун көһө сылдьар мунууларын уу-раабын олоххо киллэрин, үлэни-хамнаах уларыта тутта сатыыбыт. Кэлин эбик эвено туруорулуна, сорох эвенолар үлэит ийинэ күүһүрдүлүнү-лэр. Онон билигин хомуур хампааньытыгар барыта совхоз 249 үлэит быһа-чы кыталлар. Соловьев туттааччылара эмэ отто-лунна туруорулуунулар.

Ходоунаа үлээтэччилэр ортолоругар 8 коммунист баар. Ити, биллэн турар, адыах. Ол эрэри кини-лэр коллективтарыгар үлэни-хамнаа баһы-лыыр-көһүлүүр оруулла-

ра кырата суох. Ол кур-дук, Соловьев отделене-титтан коммунист Д. Д. Петров 1 кырааастар эвеноларын саллар. Бо-лугурга өрүс угуур ыраах үрэххэ тахсыбыт илин эвенолугар коммунистар К. Д. Гермогенов, М. М. Дьячковская киллэрилли-биттэ. Эвено от ийин 25 күнүгэр 20 тонна от-тонно. Оройуонга ыгы-рылаах Н. И. Николаев ыт-чат-комсомольскэй эвено-лугар теһуу үлэитинэн эдэр коммунист А. А. Слепцов буолар. Парт-бюролар бары эвено-ларга мээстэ-тарыйааччыла-ры, агитатордары аһа-лаабыттар. Олор истэри-гэр 11 коммунист баар. Идеологическай хаачы-ыы бу элпээтээх уча-сатар коммунист Н. А. Кожуров үтүө суобастаах-

тык үлэлиир. Кини бейэ-тэ эмэ оттуур. Ол үрү-нэ сыһаарылыбыт Е. Е. Герасимов эвенолугар хас дагыны төгүл сырытта.

Бары коммунистарга сүөһү аһылытын бэлэм-нээһингэ бириднэлэн чоңу соруудахтар тиздир-лэн тураллар. Олор туо-лууларын партбюролар контуруоллууллар. Тус-таах соруудагы толорууга ССКП чилиэн И. И. Ни-колаев 1,5 тоннаны от-тоон, үтүө холбууру көр-дөрө, ыанньыксыт Н. И. Босиков, осеменатор В. И. Савонен, хотон өрөмүөнү-үр үлэлиир И. И. Сер-геев уо. д. а. таһаары-лаахтык үлэлииллэр.

Оттуур эвенолар, сүрү-нээн, коллективнай ба-дэртинэн үлэлииллэр, үлэ прогрессивнай нымла-ры туттууга кэспэтинин

ытылыбыта. Билигин механизированнай эвено-ларга түтүгү оҕустары практиканнар, Мырылаба А. А. Попов салайар эвено-та оту тогунаа эрит-тэри ныматын ийик-сылын туттар. Оттон Бо-лугурга оту рулонунан пресстэһин ныматын С. Т. Николаев, СПТ-80 аг-регатынан кэбиһини Н. И. Николаев эвенолара ситиһилээхтик тутталлар. Итинник тэрэһин биерер көдүүнэ кырата суох.

Ол эрэри баар кыах-тары барытын толору туһа-набыт дикхэ табыллыбат. Вастаһынаа, үлэ онор-он таһаарыта билигин дагыны аһытынарбат. Иккисинэ, «дулаа суох», «дулааны сүөһүгэ сипэ-лиит» диир уруксу сал-ларга олохсуйан хаалбыт өй-санаа табыт кырата суох. Онон сибээстэн дулааах сирдэри булу-ута уонна билигин кэчигэ аһылыт бу былаарар но-руутун бэлэмнээһингэ дьону, техниканы туруо-

рууга совхоз партийнай комитетта эбик сорууда-тары тиздирини ситистэ. Усүһүнэ, бийыл уулаах сирдэр куураннар, илин-иэн оттуурга тоҕоостоох ходоуна кэчигэ. Ол эрэ-ри бары эвенолар илин хо-туурун, кыраабылы туһа-нылаа, эрэйиллэрин курдук, тарылла илигэ киирүрдүлүөхтээх. Холо-бур, Болугурга Н. В. Дю-доров эвенога сире хаал-ларан кытаанахтык сэмэ-лэнэ.

Партком, уопсайынан, ходоуна сирэ хаалыты-гар, оттоонун хаачыстыба-тыгар хонтуроолуу күү-һүрдэр дьаһаллары млар. Онуоха народнай хонту-роол группата (председа-тель коммунист Е. Е. Пе-тухов) чоңу соруудахтары ылан үлэтин саҕалаата. Бу дьаһалаа депутатскэй пастар, «Комсомольскэй проектор» эмэ көмөлө-һүөхтэрэ.

Н. ХОЮТАНОВ,
«Мындааайы» совхоз
парткомун секретара.

ТИЭТЭЙБЭТТЭР

(Бүтүүтэ. Ийин 1 стр. көр).

Г. П. уонна А. М. Баһиһы, иккисинири дьаһалыгар көрүстүбүт. «Оттуур сир суох, олор-бутум баһис күнүгэр барда», — диир Гавриил Николаевич. Сирэй сору-дахтары ылбыттар.

А. В. Ноева дьэти-гар шарыттар Мария уонна Александра баал-лар. Үлэ туһунан ыһаа-аһылытыгар улахан-нык соһуйдулар. Сут-ку-раан буолбутун, аһыа-аһааннабытын билбэт кур-дуктар. Мария: «Аһааа киирэн күүһүдүм», — диир билиһиннэрэ. Оттон Александра: «Вастаан эт биердинээр. Ол кэ-нигтэн үлээтэллэр», — диир кэчигээххэ эрэ би-лиһи нөлүө илдьиттэте.

Ити кэнигтэн сыл-дыталаабыт ыаллар-ытыгар сирэй сэттар тиздирдиллбиттэр эрэри, толоро биллибэт. Үлэ са-лаа манньк тэтиһээх-тик бардаһына, сэбир-

дах хатан былаахтамат буоларыгар тийиһин.

Рейдэ кэнигэр совхоз парткомун секретарын Г. С. Колесовы нерсон айыппытыгар: «Үлэ чааһын кэнигтэн «Би-аһылыт бэлэмнэр үлэ-лэһин чахчы маассабай-дык саралана илик. Ту-гар лууу Төһүгэстээх-хэ тарыйыһыт. Субу-отунууларга 10-нуу — 20-дун кини тахсар. Күргүөнээх тахсыы олохтоно илик. Ардыгар тарыйааччылар бэйэбит эмэ сымалары онор-туубут. Ол курдук, до-ну мунууан баран тран-спорт көстүбөккө төһөр-төөһүн буолар. Былы-рыын эбик аһылыт бэ-лэмнээһингэр нуотала-һыы тараллыбитэ. Бастыһаага сөүлүлэһин олохтоомута. Быһыл, дьыл ыраабыт кэнигэр ийин көтүтүүдүргэ хаал-лардыбыт», — диир Га-вриил Семенович. Ити-тиллиһинэ туту эмэ эбик этэр уустук.

С. ЯКОВЛЕВ.

Иһэрдэх сайылыга. Манна Субуруускай ааты-нан совхоз Болтоҕотоогу отделениетын «Эрчи» ферматын бэдэрэһтээн үлэлиир Павловтар дьы-кэргэннэрэ үлэлииллэр.

Павловтар — дьык-кэргэннэр бэдэрэһи оройуонга биер бастакынан саҕалаабыт, сагалыы үлэ-лэһин сирдээх суолугар турарга быһаарылымыт дьон. Билигин сайылыгы тийиһитигэр күн ортого-лоҕа быһылытын эрэ, Фермада ыам үтүһүнэн ту-рарга. Тулабытыгар ыам-матынан үтү минньигэс сыта дьыгыта тардаабыт. — Дороболорун, туох сонун баар буолла? — Ма-рия, ыаллар ийэлэрэ, би-лэр кини быһыытынан ыйыталаһа тоһуйда.

— Сонун да баар, — дэ-лэбит билигин, ыраахтан сылдьар дьон.

Кэспэтин улам-улам үлэ-хамнас тематыгар ийилиһинэ. Дьык-кэргэн аа баһылыга Афанасий лабынта хомуа сибилигин аҕай тыага тахсыбыт. Ки-ни кичэллээх илигэ сьы-стыбыт, уһаатарыгар ла-быкта булкааһынаах көөһүөрбө оҕоһуулан би-дирийэн турар.

— Ыан бүтэхпитинэ

ҮҮТ ДЫРҔЫАР САЙЫЛЫГАР

Репортаж

сэтэбит. Онуога ордун. Сүөһүтэ иһаһтылаах. Ону көһүтөн ити соруутаах курдук сыталлар ээ, — диир нымистар, эмэ ийэ-тин аатынан Мария.

Бу дьобус коллектив-дьоно санаалара-оноолоро көтөүлүлүбүт, тыллара-остэри тахсылаах.

Павловтар дьык-кэргэн-нэрэ кыстык мидарыаагы былааннарын толорбөккө кыстыгы туораабыттар. Ити үлэ дьону санаала-рын түһэрбэтэ, хата, өс-сө түмсүүлээхтик, таһа-рылаахтык үлэлиирсө туһайыта. Коллектив сайынты мээчирог байа-ны мөлчү туһааһа үлэ-лээн, былааны хайаатар дагыны аһаа толорор суолу тобуларга быһа-арымыта.

Билигин түмсүүлээх үлэ түмүктээх буолан эр-э учуотчут Мария Афа-насьевна кэспэтинтэн дьыкэтих кестер.

— Көр эрэ, бу ыга 26 тонна үтү ылы былаа-на турбута. Ону билин-ий 25-нис чыһылытыгар

29 тоннага тиздирбит. Ба-райа биер тонна ийин центнер үтү ытыбыт. Бэйэбит аарылыбыт сөп буоллаһына, аны биер тонна үтүтүн хаалыттан тахсабыт. Ол биер тонна — биер күнүгэ үтү буоллаҕа дии. Отчуоттар биес күнүгэ үтүлүт атырдах ийин суотугар туттарылаах этэ.

— Үт үлээн эрэр. Онон эрэл улахан. Атыр-дах ыһыгар былаантан лаппа чорбойор үтү ыа-таһытына сатаар. — Дьык-кэргэн күтүөтэ Ар-сен Григорьев эбик эттэ.

Бу үлэит дьон сити-һиллэрин төрдө туохха-ный? Бастатан туран, биер сылга-сорууна түтүлү-бүтүр. Ийиннэн, күүс-тэри-уохтары, бирэма-ларын таба аттарар, көн-нөрбөдө лабынтаны бу-куйан харса суох сэтэ-лэр. Ыһаа аһы 25-ти — 30-туу кг көөнүөрбөнү күнүгэ бэлэмнээн сити-һи манан эрэ үлэ буолбатах. Итиннэхэ ийини араар-бакка үлээһини, аһыла-

гы быспакка тарыйы наа-да.

Ферма коллектива сы-һаарылыбыт 103 ына-быттан сайынты түөрт ыга ортоһунан 840 кг үтү ыыр былааннаах. Ону 1000-ымы кг тиз-дэргэ, онон валовойуан 866 центнер онугар 1030 центнер үтү государство-га туттарарга, ол эбэтэр былаан 164 центнерин аһаарга сорутаналлар.

Билигин туругунаа ферма бу тизитин ыһык-тыбатарына. Улуу Октябрь 70 сылын чинигэр ыһы-мыт эбикэтиһитиһи тол-лорор ыһахтаммыт. Үтү үүнэ иһэр, сөчонон үлэ күтүрэнэ улаатар, түбүгэ үксүүр. Үлэ дьоно онтон туттамматтар; бариллбит тыл тылга хаалыа суох-таах диир санаанан салай-тараллар.

Иһэрдэх сайылык чуумуу сорууна уйгу ты-на буолан илгиди, Афа-насий, дии санаатым ки-нин байытын көрсүбэтэр-би дагыны.

С. ПОПОВ,
«СО» аналд. корр.

ЫП-ЫРААС КУСТУКТААХ САБАХХА

Л. УНАРОВА.

